

Sygn. akt I ACa 71/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska (spr.) SO del. Joanna Naczyńska
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko R. D.

o ustalenie nieważności umowy ewentualnie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt I C 411/11

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2214 (dwa tysiące dwieście czternaście) złotych, w tym 414 (czterysta czternaście) złotych podatku od towarów i usług tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3) przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Częstochowie) na rzecz adwokata K. P. wynagrodzenie w kwocie 2214 (dwa tysiące dwieście czternaście) złotych, w tym 414 (czterysta czternaście) złotych podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IACa 71/14

UZASADNIENIE

Powód P. S., po sprecyzowaniu żądania pozwu wniósł o ustalenie nieważności umowy sprzedaży nieruchomości szczegółowo opisanej w pozwie z dnia 8 grudnia 2010 roku, a w przypadku

nieuwzględnienia tego żądania wnosił o zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu z powrotem na rzecz powoda własności przedmiotowej nieruchomości.

Uzupełniając podstawę żądania ustalenia nieważności umowy sprzedaży powód, oprócz podnoszonej wcześniej groźby powołał się dodatkowo na wadę oświadczenia woli w postaci złożenia tego oświadczenia w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli z powodu upośledzenia umysłowego powoda w stopniu umiarkowanym. Ponadto, powód podniósł, iż posiada bardzo poważną wadę wzroku, która uniemożliwia mu czytanie.

Pozwany R. D. wniósł o oddalenie powództwa.

Pozwany zarzucił, iż powód i jego siostra bardzo potrzebowali pieniędzy, więc zdecydowali się sprzedać nieruchomość w C. przy ulicy (...) za cenę 60.000 złotych. Nadto powód miał świadomość, że nieruchomość sprzedaje i odebrał pieniądze z tytułu sprzedaży.

Wyrokiem z dnia 22 października 2013r Sąd Okręgowy w Częstochowie:

1. ustalił, że umowa sprzedaży nieruchomości z dnia 8 grudnia 2010 roku sporządzona przed notariuszem M. K. (1) prowadzącym Kancelarię Notarialną w C. – Repertorium A nr (...), na podstawie której P. S. sprzedał R. D. nieruchomość o powierzchni 0,0170 ha położoną w C. przy ulicy (...), oznaczoną jako działka numer (...), dla której Sąd Rejonowy w C. prowadzi księgę wieczystą numer (...), za cenę 60 000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) – jest nieważna;

2. zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie na rzecz adwokata P. P. kwotę 4 428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu;

3. zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie na rzecz adwokata K. P. kwotę 4 428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu.

Ustalił w uzasadnieniu, iż powód P. S. z zawodu jest tapicerem. Od lat leczył się neurologicznie, bowiem chorował na padaczkę. W III klasie Szkoły Podstawowej powód został skierowany do Szkoły Specjalnej. Następnie uczęszczał do Zasadniczej Szkoły Zawodowej. Nigdy nie pracował w zawodzie. Na komisji wojskowej otrzymał kategorię zdrowia „E”. Otrzymał rentę socjalną od dnia 1 października 2003 roku na stałe, decyzją z dnia 1 października 2003r. znak (...), został zaliczony do drugiej grupy inwalidów. Wysokość renty wynosiła 464 zł 21 gr. Powód ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności z powodu upośledzenia umysłowego – na stałe. Ma stwierdzoną całkowitą niezdolność do pracy przez ZUS.

Własność nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym o powierzchni 0,0170 ha położoną w C. przy ul. (...), oznaczoną jako działka numer (...), opisaną w księdze wieczystej Kw nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C., powód nabył na podstawie umowy darowizny zawartej dnia 15 listopada 1999 roku od dziadka S. K.. Jednocześnie w dziale trzecim wymienionej księgi wieczystej pod nr (...) wpisane było prawo osobiste - służebność osobista dożywotniego i bezpłatnego mieszkania w budynku mieszkalnym z prawem współużytkowania ze wszystkich pomieszczeń i urządzeń przeznaczonych do wspólnego użytku mieszkańców domu i zabudowań na rzecz S. K.. Powód mieszkał w budynku na tej nieruchomości razem z dziadkiem, siostrą i matką. Opłaty z tytułu użytkowania nieruchomości ponosił wyłącznie S. K.. Po zachorowaniu dziadka powoda rodzina S. sama musiała ponosić wszystkie koszty związane z utrzymaniem domu. W tym czasie siostra powoda pracowała i zarabiała około 800 złotych a matka powoda otrzymywała wynagrodzenie w kwocie około 1050 złotych z tytułu wykonywanej pracy zarobkowej. S. K.

otrzymywał świadczenie emerytalne w kwocie około 1500 złotych. P. S. otrzymywał rentę socjalną w kwocie około 600 złotych oraz zasiłek pielęgnacyjny w kwocie około 150 złotych.

Siostra powoda M. S. (1) postanowiła zawrzeć umowę pożyczki gotówkowej bowiem miała osobiste długi, istniało też zadłużenie związane z użytkowaniem nieruchomości. W tym celu M. S. (1) skontaktowała się z R. D., którego numer telefonu otrzymała od koleżanki. Z uwagi jednak na brak zdolności kredytowej rodziny powoda, w drodze negocjacji, w których uczestniczył P. J. właściciel firmy (...), ustalili, że zakupią nieruchomość należącą do powoda za kwotę 60 000 złotych, a dodatkowo udzielią powodowi pożyczki gotówkowej w kwocie 60 000 złotych. We wszystkich rozmowach uczestniczyła siostra powoda. P. J. w ogóle nie prowadził żadnych rozmów z powodem na tematy związane z transakcją sprzedaży nieruchomości i pożyczką.

W celu zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości powód wraz z siostrą udał się w dniu 6 grudnia 2010 roku do Kancelarii Notarialnej notariusz K. J., lecz nie doszło do podpisania umowy sprzedaży, bowiem notariusz odmówiła jej sporządzenia powołując się na naruszenie interesu strony sprzedającej.

W dniu 8 grudnia 2010 roku na podstawie aktu notarialnego - Repertorium A nr (...), podpisanego przed notariuszem M. K. (1), P. S. sprzedał R. D. nieruchomość zabudowaną budynkiem mieszkalnym o powierzchni 0,0170 ha położoną w C. przy ul. (...), oznaczoną jako działka numer (...), opisaną w księdze wieczystej Kw nr (...) za cenę 60 000 złotych. W treści aktu notarialnego znalazło się oświadczenie, iż powód przed podpisaniem niniejszej umowy otrzymał od nabywcy całą cenę sprzedaży w kwocie 60 000 złotych i pokwitował jej odbiór. Ponadto powód zobowiązał się do wydania przedmiotowej nieruchomości w posiadanie kupującego w terminie do dnia 31 stycznia 2011 roku.

W tym samym dniu powód podpisał umowę pożyczki, z której wynikało, iż P. J. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) udzielił pożyczkobiorcy P. S. pożyczki w kwocie 60 000 złotych. W dniu 31 grudnia 2010 roku zmarł dziadek powoda S. K..

Na poczet umów pozwany i P. J. przekazali powodowi jakąś sumę pieniężną, którą w reklamówce wzięła siostra powoda M. S. (1), towarzysząca powodowi podczas dokonywanych przez niego czynności.

/dowód: wypis aktu notarialnego z dnia 08.12.2010 r. (k. 16), zeznania świadka M. S. (1) (k. 91-95), zeznania świadka M. M. (nagranie, adnotacje k. 115), zeznania świadka P. J. (nagranie, adnotacje k. 115-117), zeznania świadka M. K. (1) (nagranie, adnotacje k. 124-125), zeznania świadka K. J. (nagranie, adnotacje k. 123-124), umowa pożyczki z dnia 08.12.2010r. (k. 20), częściowo zeznania powoda (nagranie, adnotacje k. 137-140), częściowo zeznania pozwanego (nagranie, adnotacje k. 140-143), decyzja o przyznaniu renty socjalnej z dnia 01.10.2003r. (k. 12), historia choroby z Poradni (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej Przychodnia (...) Spółka z o.o. w C. (k. 129-130), dokumentacja lekarska Przychodni Lekarskiej (...)s.j. W C. (k. 149-151)/

U powoda P. S. występują zaburzenia czynności poznawczych na poziomie otępienia lekkiego stopnia. Powód nie rozumie prostych pytań, wymaga ich powtórzenia oraz pytań dodatkowych. Jego odpowiedzi noszą znamiona sugerujących – są częścią zawartą w pytaniu. Powód posługuje się zwrotami zasłyszczanymi, nie zawsze adekwatnymi do sytuacji lub treści. Nie jest on w stanie zrozumieć znaczenia sytuacji i konsekwencji z nich wynikających. Powód przejawia zaburzenia co do umiejscawiania zdarzeń. W ocenie jest prymitywny, naiwny, sugestywny. Łatwo ulega sugestiom innych osób. Potrafi pisać pod dyktando, ma problemy z napisaniem samodzielnego tekstu. Zna nominały banknotów, lecz nie zna wartości nabywczego pieniądza. Potrafi liczyć w zakresie dziesięciu na prostych przykładach. Często potakuje, ulega presji psychicznej. Ma

tendencje do zgadzania się z autorytetami. Ulega przekłamaniom. Ma ograniczone zdolności percepcji faktów i zdarzeń oraz ich oceny. Odtwarzanie i formułowanie wniosków następuje na podstawie bodźców przykuwających uwagę. Za takie można uznać naciski osób dominujących intelektualnie. W dniu 8 grudnia 2010 roku powód podczas sporządzania umowy sprzedaży nieruchomości położonej w C. przy ulicy (...) znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, z powodu upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym oraz wynikających z tego zaburzeń czynności poznawczych na poziomie otępienia lekkiego stopnia. Rozwój umysłowy powoda znajduje się na poziomie 7,8-letniego dziecka. Nie potrafi czytać ze zrozumieniem. Czyta zdania, lecz nie rozumie ich sensu. Powód uważa osoby ładnie wyglądające i ładnie się wypowiadające za autorytety co oznacza, że u powoda występuje teoria atrybucji. Świadczy to o niskim poziomie funkcjonowania społecznego.

/dowód: opinia sądowo – psychiatryczna biegłej sądowej z zakresu psychiatrii lek. med. M. S. (2) z dnia 25.05.2013r. (k. 157-159), ustna uzupełniająca opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii (nagranie, adnotacje k. 177-181), zeznania powoda (nagranie, adnotacje k. 137-140), dokumentacja lekarska Przychodni Lekarskiej (...) s.j. w C. (k. 149-151)/

Postanowieniem Prokuratura Prokuratury Rejonowej w C. z dnia 25 września 2012 roku w sprawie 3 Ds 88/12 umorzono dochodzenie w sprawie doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 60 000 złotych w dniu 08 grudnia 2010r. w C. przy ulicy (...) na szkodę P. S.. Postępowanie zostało umorzone z uwagi na brak danych uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa. Na przedmiotowe postanowienie o umorzeniu dochodzenia wpłynęło w terminie zażalenie. Zebrany w toku prowadzonego postępowania materiał dowodowy w postaci zeznań świadków, przesłuchania notariusza nie potwierdził, aby doszło do popełnienia przestępstwa i dlatego postępowanie przygotowawcze zostało umorzone.

/dowód: postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. z dnia 25.09.2012r. (k. 94 akt sprawy 3Ds 88/12 Prokuratora Prokuratury Rejonowej w C.)/

Zdaniem sądu pierwszej instancji powództwo o ustalenie nieważności umowy sprzedaży nieruchomości jest zasadne w oparciu o art. 82kc , gdyż oświadczenie powoda zostało złożone w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

W świetle zebranego materiału dowodowego, w szczególności opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii lek. med. M. S. (2), nie budzi wątpliwości, iż oświadczenie powoda P. S. złożone w dniu 8 grudnia 2010r. w momencie zawierania umowy sprzedaży nieruchomości dotknięte było wadą oświadczenia woli opisaną w art. 82 k.c. U powoda P. S., w dacie podpisywania umowy (8 grudnia 2010r.) wystąpiło wyłączenie świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli, z przyczyn szczegółowo opisanych wcześniej, a głównie na skutek upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym oraz wynikających z tego zaburzeń czynności poznawczych na poziomie otępienia lekkiego stopnia. Wnioski tej opinii sąd pierwszej instancji podzielił jako jasne logiczne i wyczerpujące. Zdaniem sądu pierwszej instancji powód miał też interes prawny w rozumieniu art. 198 kpc do żądania ustalenia. Dlatego też żądanie ustalenia nieważności umowy sąd pierwszej instancji z mocy art. 82 kc uwzględnił, o żądaniu ewentualnym sąd pierwszej instancji nie orzekał, gdyż uwzględnił żądanie główne w całości.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi i pozwanemu sąd orzekł na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2002r., nr 123, poz. 1058 ze zm.), §2 ust. 1 i 3, §6 pkt 6, §19, §20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002r., nr 163, poz. 1348 ze zm.)

Od wyroku tego apelację wniósł pozwany. Zaskarżył wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisu art. 286 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie tj. nie dopuszczenie dowodu z (dodatkowe) opinii innego biegłego w sytuacji, gdy ustalenia opinii lek. med. M. K. (2) pozostają w rażącej sprzeczności z całym pozostałym materiałem dowodowym a w szczególności:

- z zeznaniami świadków, w tym notariusza M. K. (1), przed którym zawarto umowę sprzedaży nieruchomości,
- z pierwotnymi twierdzeniami powoda jakoby przyczyną dla której zawarł rzekomo niekorzystną dla siebie umowę była groźba pobicia kierowana pod jego adresem,
- z zeznaniami powoda, który potwierdził, że w codziennym życiu normalnie funkcjonuje zajmując się samodzielnie takimi rzeczami jak zakładanie konta, czy dokonywanie czynności meldunkowych (na potrzeby zawarcia umowy sprzedaży),

2. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- przecenienie mocy dowodowej opinii biegłej sądowej lek. med. M. S. (2) będącej jedynym dowodem przemawiającym za uznaniem powództwa P. S.,
- nie uwzględnienie zasad logiki przy ocenie materiału dowodowego a w szczególności twierdzeń powoda z różnych etapów postępowania, które to twierdzenia miały na celu dostosowanie się do zmieniającej się sytuacji procesowej (co potwierdza, że powód był i jest świadomy znaczenia swoich czynów),
- pominięcie znaczenia faktów udowodnionych przez pozwanego a dotyczących: szybkiej niespodziewanej śmierci dziadka powoda, któremu przysługiwała służebność dożywotniego mieszkania w lokalu będącym przedmiotem sprzedaży oraz zaprzestania opłacania rachunków za media przez rodzinę skrzyńskich bezpośrednio po sprzedaży lokalu,

3. błędne ustalenie, że w dniu 8 grudnia 2010 r. powód znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

W oparciu o powyższe zarzuty wnosił o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie na przez pełnomocnika pozwanego nieopłaconej w całości ani w części pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego zasadna nie jest i skutku odnieść nie może. Wbrew zarzutom skarżącego wyrok sądu pierwszej instancji jest prawidłowy, zebrany bowiem w sprawie materiał dowodowy dawał sądowi pierwszej instancji podstawy do ustalenia, że powód swoje oświadczenie woli o sprzedaży nieruchomości złożył w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli z powodu niedorozwoju umysłowego, a zatem oświadczenie to jest z mocy art. 82 kc nieważne.

Przede wszystkim wskazać trzeba, że wbrew zarzutom skarżącego sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy, dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności

zeznań świadków, stron i opinii biegłego nie przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów. Po sprecyzowaniu żądania pozwu i jego podstawy faktycznej, do czego powód miał prawo, powód domagał się w pierwszej kolejności ustalenia nieważności umowy z powodu złożenia oświadczenia woli o sprzedaży nieruchomości w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli z powodu niedorozwoju umysłowego, sąd pierwszej instancji żądanie to uwzględnił, dlatego też przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego jest w tym stanie rzeczy jedynie kwestia, czy istotnie powód w chwili zawierania umowy sprzedaży znajdował się czy też nie w stanie wyłączającym świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Z mocy bowiem art. 82 kc nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby przemijającego zaburzenia czynności psychicznych.

Niewątpliwie ustalenie takich okoliczności wymaga wiadomości specjalnych (art. 278 kpc). Dlatego też trafnie dopuścił sąd pierwszej instancji na tę okoliczność dowód z opinii biegłego z zakresu psychiatrii lek. med. M. S. (2). Biegła ta wydała opinię po przeprowadzeniu badań powoda i zapoznaniu się z dokumentacją lekarską dotyczącą powoda. Z opinii tej jednoznacznie wynika, że w chwili zawierania umowy powód znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, z powodu upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym oraz wynikających z tego zaburzeń czynności poznawczych na poziomie otępienia lekkiego stopnia. Opinia ta w ocenie Sądu Apelacyjnego jest jasna logiczna i spójna, dobrze umotywowana i w wystarczający sposób wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych. Biegła w szczególności wyjaśniła, iż występujące u powoda upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym oraz wynikające z tego zaburzenia czynności poznawczych na poziomie otępienia lekkiego stopnia, a wyrażające się objawami przekłamań, zniekształceń percepcji sytuacji spowodowały, że powód nie był w stanie zrozumieć znaczenia sytuacji i konsekwencji z nich wynikających. Ze względu na upośledzenie powód nie potrafił zrozumieć aktów i sytuacji prawnych. Powód ma ograniczone zdolności percepcji faktów i zdarzeń oraz ich oceny. Odtwarzanie i formułowanie wniosków następuje u niego na podstawie powierzchownych przesłanek i często na podstawie bodźców przykuwających uwagę. Za takie można uznać naciski innych osób dominujących intelektualnie. U powoda występują także zaburzenia planowania, przewidywania skutków swoich zachowań i czynów. Jego zachowanie wskazuje na wzmogłą sugestywność na propozycje innych osób wynikającą z jego kondycji psychicznej. Poziom upośledzenia powoda znajduje się na poziomie umiarkowanym a to oznacza, że odpowiada funkcjonowaniu 7, 8 – letniego dziecka. Powód nie potrafi czytać ze zrozumieniem, używa sloganów. Wymaga powtarzania prostych pytań. W odpowiedzi powtarza sformułowania zawarte w pytaniach, nawet jeśli sformułowania byłyby ze sobą sprzeczne. Świadczy to o naiwności, sugestywności, łatwowierności.

Nie naruszył, wbrew zarzutom zawartym w apelacji sąd pierwszej instancji art. 286 kpc nie dopuszczając dowodu z kolejnej opinii biegłej. Chybione są zawarte w apelacji zarzuty, iż opinia wydana w sprawie jest sprzeczna z całym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Niezasadny jest zarzut, iż należało dopuścić dowód z kolejnej opinii biegłego, gdyż opinia ta jest sprzeczna z zeznaniami świadków, w szczególności notariusza K. (1), który nie dostrzegł upośledzenia powoda. Wskazać bowiem trzeba, że dla oceny dowodu z opinii biegłego nie są miarodajne niekonkurencyjne z nim oceny świadków i uczestników postępowania, co do faktów będących przedmiotem opinii. (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000r. z uzasadnieniem, I CKN 1170/98, OSNC 2001/4/64). Zatem fakt, że zeznający w sprawie świadkowie nie dostrzegli ułomności powoda nie może podważać wniosków płynących z opinii biegłego. Także

i fakt, że powód samodzielnie funkcjonuje w życiu codziennym nie może podważać wniosków z opinii biegłego, który szczegółowo ocenił stan powoda wskazując, iż funkcjonuje on na poziomie 7-8 letniego dziecka, czym innym jest przecież załatwianie drobnych codziennych spraw, a czym innym podjęcie decyzji o sprzedaży nieruchomości. Podkreślić należy, że do przyjęcia, że zaistniały przesłanki z art. 82kc wystarczające jest istnienie takiego stanu, który powoduje brak rozeznania, niemożność rozumienia posunięć własnych i posunięć innych osób oraz niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006r., IV CSK 7/05, LEX nr 180191; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2010r., II CSK 147/10, LEX nr 621139).

Rację ma sąd pierwszej instancji, że w orzecznictwie podkreśla się, iż specyfika dowodu z opinii biegłego polega m.in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c. opinii kolejnego biegłego można żądać jedynie „w razie potrzeby”. Potrzeba taka nie może być jedynie wynikiem niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wydzwiku konkluzji opinii. W innym wypadku bowiem Sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w pełni ją zadowalająca, co jest niedopuszczalne. (por.: wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002r., II CKN 639/99, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1999r., II UKN 273/99, OSNP 2001/8/284; wyrok Sądu Najwyższego z 18 października 2001r., IV CKN 478/00, nie publ.).

Wbrew zarzutom skarżącego w momencie wydawania opinii sądowo-psychiatrycznej nie było konieczności przeprowadzania dodatkowych badań psychologicznych, bowiem przeprowadzenie u powoda dwugodzinnego badania psychiatrycznego pozwoliło wydać biegłej stanowczą i jednoznaczną opinię. Słusznie wskazał sąd pierwszej instancji, że stwierdzenie jakiego rodzaju metody badawcze, informacje i materiał są potrzebne biegłemu do wydania stanowczej opinii także należy do wiadomości specjalnych. Biegła wyjaśniła, iż nie były jej potrzebne do wydania kategorycznej opinii dodatkowe informacje czy opinie innych specjalistów. Ponadto biegła opierała się na bogatym materiale dowodowym znajdującym się w aktach sprawy i dołączonych aktach, zapoznała się z nagraniami zeznań powoda i rozpraw, w których powód uczestniczył.

Reasumując nie było w tym stanie rzeczy podstaw do dopuszczania dowodu z opinii innego biegłego i trafnie dokonując ustaleń faktycznych oparł się sąd pierwszej instancji przede wszystkim na opinii psychiatry - biegłej M. S. (2). Za trafne należy więc uznać ustalenia sądu pierwszej instancji, a wynikające z opinii biegłego, iż w chwili zawierania umowy sprzedaży nieruchomości powód znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, z powodu upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym oraz wynikających z tego zaburzeń czynności poznawczych na poziomie ośpienia lekkiego stopnia. Zatem złożone przez powoda oświadczenie woli jest z mocy art. 82 kc nieważne.

Rację ma też sąd pierwszej instancji, że powód niewątpliwie miał interes prawny w rozumieniu art. 189 kpc w żądaniu ustalenia nieważności umowy z dnia 8 grudnia 2010r.

Interes prawny, w rozumieniu art. 198 kpc występuje bowiem wówczas, gdy istnieje stan niepewności co do istnienia stosunku prawnego lub prawa i skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego doprowadzi do usunięcia tej niejasności i wątpliwości w tym zakresie, tj. zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, tj. obiektywnie odpadnie podstawa jego powstania (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1997r., II CKU 7/97, Prok. i Pr. 1997/6/39; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009r., II CSK 33/09, LEX nr 515730; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010r., II PK 342/09, LEX nr 585783).

W związku z powyższym wyrok sądu pierwszej instancji uznać należy za trafny, zatem apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego należnych pełnomocnikowi pozwanego z urzędu orzeczono na mocy §§ 2 ust. 3, 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002r., nr 163, poz. 1348 ze zm.) przyznając je od Skarbu Państwa. Natomiast o kosztach należnych pełnomocnikowi powoda z urzędu orzeczono na mocy art. 122 § 1i 2 kpc i § 2 ust. 3 cyt rozp. Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat (...).